

BORMIO

Att starta eller inte starta

Väckarklockan ringde kvart över sju och jag studsade upp ur sängen. I några språng var jag framme vid balkongdörren och slet upp den på vid gavel. Det regnade. Det var inte bara ett snällt strilande regn, utan ett riktigt hollywoodregn som vräkte ner och dränkte allt som inte stod under skydd. I den riktning som Cima Piazzini hade legat kvällen innan, bara några kilometer bort, hängde nu tunga regnmoln. Det var bara att bestämma sig; antingen försöka vänta ut att regnet skulle sluta, eller att hoppa in i bilen och styra kosan söderut mot stabilare väderlek.

Jag hade lyckats få ut två veckors höstsemester och tagit en sista-minuten-resa till Gardasjön. Cykeln var med i bagaget och de första dagarna ägnade jag åt att utforska vägarna och backarna kring sjön. Det fanns många vackra sträckningar och spännande stigningar, framför allt uppför Monte Baldo, men allt eftersom dagarna gick, så letade jag efter nya mål längre norrut. Jag konsulterade min Michelin-karta och upptäckte att två i Giro d'Italia-sammanhang klassiska pass - Gavia och Stelvio - ligger fantastiskt nära varandra. I alla fall på kartan, och definitivt efter andra glasat Bardolino. Jag hyrde en bil, stuvade ner cykel och bagage och så bar det iväg till Bormio.

Bormio är på grund av sitt läge en utpräglad vintersportort, men av precis samma läge lämpar sig staden ypperligt som bas för bergscyklning under sommaren. Bormio ligger i korset mellan fyra dalgångar; söderut löper Valdisotto, västerut i riktning mot Livigno löper Valdidentro, nordöst Valle del Braulio mot Stelvio-passet och sydöst Valfurva mot Gavia-passet. Bormio ligger 1217 meter över havet. Gavia och Stelvio ligger på 2621 respektive 2757 meters höjd, cirka två och en halv mil från Bormio, fast i olika väderstreck.



Kommer regn, kommer sol ...

Nu stod jag på balkongen och tittade på det som borde varit Cima Piazzini, men som bara var regn. Dagen innan hade Milano fått en månads nederbörd under ett dygn, så det var inte helt överraskande att det skulle regna, men ... jag ville ju att det skulle vara bra väder!

Efter frukost gick jag till ett internet-café och kollade upp några väder-sajter. Vädret för morgondagen varierade från molnigt med solglimtar till ösregn med åska. Enligt alla sajter skulle vädret bli bättre mot slutet av veckan, men mitt charterflyg hem på lördag morgon skulle knappast vänta om jag kom inlullande några dagar för sent. Hoppa in i bilen och åka tillbaka mot en knapp veckas relativt säkert väder vid Gardasjön, eller stanna kvar och förhoppningsvis få någon dags cykling i bergen?

Min ursprungliga plan var att cykla två dagar med utgångspunkt från Bormio.

Första dagen hade jag planerat en tur på cirka 14 mil. Den började i Bormio (1217 m.ö.h.) och gick först i 26 kilometer upp till Passo di Gavia (2621). Därifrån faller vägen till Ponte di Legno (1258) på 17 kilometer. Det gäller att välja cykelriktning med omsorg. Från Ponte di Legno fortsätter vägen via Edolo (699) till Passo dell'Aprica (1181) och sedan via Tresenda och Tirano (450) tillbaka till Bormio.

Andra dagen skulle få bli det benen tillät efter dagen före. Första delen gick de 22 kilometrarna från Bormio till Passo dello Stelvio (2757) och tillbaka. I mån av ork skulle andra delen gå vidare från Bormio till Livigno (1816) över Passo di Foscagno (2291) och Passo d'Eira (2208). Det är 38 kilometer mellan Bormio och Livigno, så totalt skulle det bli maximalt 12 mil andra dagen.



Så mycket för planeringen, hur mycket den nu var värd.

Vid lunchtid vräkte regnet ner med oförminskad kraft. Bormio hade dock fångat mitt tycke, trots ösregnet. Det hade inte många städer gjort i det vädret. Vare sig biluthyrningsfirma eller hotell såg något problem med en förlängd vistelse i Bormio och därmed var valet klart.

När jag slog upp balkongdörrarna klockan elva på kvällen, hade regnet upphört och jag kunde se månen så väl som Cima Piazz. Klockan halv tolv kunde jag inte se någondra. Ja, ja, ...

PASSO DI GAVIA

Det närmar sig ...

Klockan ringde åter igen kvart över sju. Jag tog det försiktigare den här gången. Jag öppnade balkongdörren. Lätta moln täckte stora delar av himlen, men inte mer än att solen sken igenom. Jag tittade ner mot marken. Dyngsurt. Men det skulle nog några timmars sol och vind kunna ändra på.

Efter frukost gick jag in till stan för att köpa vatten och energikakor. Termometern vid hotellet visade 5 grader. Vatten var inga problem, men energikakor fanns inte att få tag på. Där ser man. Det var bara att ransonera.

Jag gick tillbaks till hotellet och gjorde i ordning mig själv och cykeln. Jag ville komma iväg vid 10-snåret för att ha gott om tid för fotografering, lunch, samt eventuellt strul, och ändå vara hemma innan mörkret föll på.

Upp mot Santa Caterina

Strax efter 10 stod jag vid utfarten från mitt hotell i Bormio och nollställde trippmätaren. Termometern visade 11 grader. Jag slängde en blick på pulsmätaren. 112 slag per minut. Hur lugn som helst, fast tvärt om. Jag gav mig iväg och efter ett par hundra meter gick pulsen ner med 15 slag.

Jag hade redan provkört den första kilometern ut ur Bormio och visste att vägen skulle bära uppför från start. När min pulsmätare kom till liv efter en kort blackout visade den 170 slag per minut och klättrade sakta men säkert upp och förbi mjölsyratröskeln. Jag tog det så lugnt jag kunde, men pulsen ville inte gå ner. Jag kände mig inte ett dugg ansträngd, så jag antog att kroppen pumpade ut adrenalin allt vad den var värd. Samtidigt hade min uppvärmning varit obefintlig.

Efter ett par kilometer lugnade pulsen ner sig och jag kunde slappna av en smula.

Vägen från Bormio till Gavia är 26 kilometer lång och enkelt uttryckt uppdelad i två 13-kilometerssträckor. Första sträckan går till Santa Caterina Valfurva. Den är ganska snäll, men enligt Michelin-kartan skall den ha två partier som är brantare än 12%. Jag hade tänkt att cykla till Santa Caterina i ett svep och göra en kort paus där.

Vägen gick fantastiskt vackert på vänster sida om floden Frodolfo och rakt fram såg man den snöklädda toppen av Punta San Matteo. Bergssidorna var lummigt trädklädda, vägbanan höll på att torka upp och solen bröt fram med jämna mellanrum. Allting kändes bra.

Jag tog det försiktigt och höll mig på 42/23. Marschhastigheten låg kring 16 km/h. Jag körde igenom en *galleria* och solen kunde inte komma åt längre. Vägen var blöt och luften isande kall där inne. Just då mötte jag en italiensk grabb som var på väg åt andra hållet, nerför berget. Han kom nedsusande på en mountain bike med bågge händerna nonchalant nedstoppade i jackfickorna. Det gick med en anseilig hastighet och han ägnade mig inte en blick.

Jag antar att det är den här typen av miljö som fostrar pantani-typer. Det gäller inte bara att vara en bergsget uppför. Man måste också ha mod och teknik att köra utför och det har jag djupaste respekt för.

Det tog 51 minuter till Santa Caterina. Jag hade inte lyckats identifiera 12%-partierna, men jag såg inte det som något problem.

Skog och serpentiner

Andra delen över Gavia går från Santa Caterina Valfurva upp till toppen. Även den delen skall innehålla två partier som är brantare än 12%. Hela vägsträckningen, ända fram till byn Pezzo på andra sidan toppen, är markerad på kartan som *Percorso difficile o periciloso* - svår eller farlig väg. Jag hade kollat upp innebörden av detta på turistinformationen i Bormio dagen innan.



- "Det är inga problem från Bormio upp till toppen", hade kvinnan sagt. "Det är efter toppen som vägen blir dålig. Många sträckor är så smala att två bilar inte kan mötas."

- "Men jag hade tänkt att cykla."

- "Då är det inga problem."

När jag trampade ut från Santa Caterina bröt solen igenom fullständigt och landskapet lyste upp. Byn utgör ena ändpunkten i ett liftsystem och vägen ringlade sig uppför berget, i zickzack under sittliften. Varje avsnitt mellan två hårnålar var ganska långt och vägen slingrade sig upp längs bergssidan. Vägbeläggningen måste ha varit ganska nylagd, för asfalten var svart och helt slät. Allt detta var inramat av tät barrskog.

Vägen hade nu blivit betydligt smalare och även brantare. Jag funderade just på hur det skulle bli att möta en bil, när jag hörde motorljud framför mig och fick möjlighet att testa direkt. Det var inga som helst problem. Bilisterna i Italien månar om cyklisterna, det hade jag fått bevis för många gånger tidigare.

Vägen blev nu så brant att jag var tvungen att växla ner till tredje och minsta klingen fram. 30/21 kändes bra och jag låg länge på den utväxlingen. Pulsen höll sig stabilt kring 172, som är en bra nivå när jag klättrar. Livet lekte i 11 km/h.

Moria

En knapp halvmil efter Santa Caterina förändrades terrängen. Det blev slut på "långserpentinerna" och vägen liknade mer en asfalterad kostig som ringlade sig uppåt. Även vegetationen blev märkbart glesare. Ganska snart hade jag kommit till trädgränsen och omgavs nu endast av kala klippor. De senaste dagarnas regn hade spolat ner en hel del sten och grus som nu låg på vägbanan. Något att tänka på efter krönet.

Efter drygt 18 kilometer kom jag till en skylt som fick nackhåren att resa sig. Det var en helt vanlig varningsskylt, som brukar markera brant lutning. Det är normalt en svart triangel som symboliserar backen och en procentsiffra som anger lutningen. Detta var exakt en sådan skylt, fast där fanns ingen procentsiffra.

Av någon anledning för mina tankar och associationer tillbaka till medeltiden. Bilden av en riddare i svart rustning till häst kom upp för ögonen. Vid en sådan anblick behövde man ingen ytterligare information för att veta att det var trubbel på gång. Det var en liknande känsla som just nu dök upp i maggropen.

Jag växlade ner till 30/23 och pulsmätaren började tjuta när pulsen passerade 180-strecket. Backen var brant, men kort, så den var snabbt avklarad.

En gul, tyskregistrerad Fiat Spider dök upp framför mig. Föraren sänkte farten och körde långsamt förbi. När vi möttes, gav han mig tummen-upp. Det kändes härligt. Så lite som behövdes för att nya krafter skulle strömma till benen.

Efter ytterligare en dryg kilometer kom jag ikapp en annan cyklist. Jag kände igen honom från Bormio samma morgon, då jag hade varit på jakt efter energikakor. Han hade någon form av hybridcykel och zickzackade sig fram över hela körbanan på en ohyggligt låg växel. Han hade ryggsäck på sig. Jag visste inte om jag skulle beundra honom för detta, men jag var väldigt glad att jag inte bar på någon extra vikt.

Jag var tvungen att synkronisera min omkörning med hans zickzackande. Det hela resulterade i att jag sprintade förbi honom. Idiot! Vad sysslade jag med? Pulsen för iväg och mätaren tjöt. Jag rundade en krök och där stod en ny skylt. En ny svart riddare. Pulsen låg på 182. Ta det lugnt. Andas regelbundet. Få ner pulsen.

I 8 km/h tog jag mig över branten, som kändes en evighet längre och betydligt tyngre än den förra, men nu var det gjort. På brantens krön kom ett otroligt antiklimax - vägen blev helt platt. Vid ett andra påseende var den väl fortfarande hyggligt brant, men inget mot det som hade varit. Kunde ingen ta en väghyvel och plana ut lutningen lite?

Vägen ringlade sig uppför längs bergets kant och mina tankar för iväg till Tolkiens Moria. Det var ett imponerande och samtidigt lite skrämmande stenrike. Det började hagla, men det var bara små, lätta hagelkorn som föll. Så länge det bara inte regnade, var det lugnt. Knappt 5 kilometer kvar till toppen.

Två kilometer innan passet ligger ett *rifugio*. Vägen planar ut betydligt där. Om man inte gjort det innan, så var det här man skall vräka in tyngsta växeln och göra sitt ryck från klungan. Det var precis vad jag gjorde, fast utan klunga och jag höll mig till mer blygsamma 42/21. De sista 2 kilometrarna upp till passet var en ren transportsträcka.



Precis vid toppen ligger en liten sjö och molnen låg tätt över dess yta. Det var en mycket suggestiv syn. Jag skulle bara upp till toppen, sedan kunde jag köra tillbaks och ta lite bilder. Ögonblicket efter jag tänkt tanken insåg jag att jag aldrig skulle cykla tillbaks en enda meter för att ta ett kort.

Och där, några hundra meter bort, låg passet. Underbart! Det hade tagit 1 timme och 54 minuter från Bormio upp till Passo di Gavia. En snabb överslagskalkyl sa att jag hade klättrat ungefär 20 cm/s eller 720 meter/h uppför Gavia. Undrar hur snabbt Pantani hade sprintat upp här?



Över passet

Jag tog några fotografier, slängde på mig vindjackan och så bar det iväg igen. Det gällde att inte stelna till och börja frysa.

Jag passerade krönet och möttes av en väg fullklottrad med namn. De var skrivna så att jag var tvungen att läsa dem upp-och-ner. Giro d'Italia hade uppenbarligen gått åt andra hållet, uppför den brantare stigningen upp till passet. Den absoluta majoriteten av hälsningarna var till Pantani, eller Il Pirata. Synd att han aldrig fick se dem. Det här var en del av den 21:a etappen i 99 års Giro, den som gick samma dag som Pantani fick startförbudet på grund av sina blodvärden.

Ivan Gotti kom som god tvåa bland namnen på vägen och t.o.m. Virenque förekom någon enstaka gång.

Turistinformationen hade haft helt rätt beträffande vägen. Den blev ännu smalare och vägbeläggningen sämre, men det kanske delvis berodde på att det gick fortare nu. Det kompenseras dock av den storslagna utsikten. Ner till höger, brant ner, långt nedanför, låg Val delle Messi. På andra sidan dalen, runt om, låg bergen som en pampig inramning.

Vägen ringlade sig ner i tvära serpentiner. Det gick brant utför. Bitvis var vägen så smal att cykel och bil knappt kunde mötas. Längs vägkanten varierade vägräckena mellan tre olika typer; ibland var det små kantstenar, ibland stod där ett vingligt träräcke och allt som oftast fanns där inget räcke alls.

Efter några kilometer kom jag till en tunnel som löper längs bergssidan. Den såg inte speciellt lång ut, förrän jag kom till dess mynning. Jag kunde inte se slutet på den och den var kolmörk. Efter 50 meter svängde tunneln av åt höger och jag kunde se andra öppningen, långt där nere. Mellan den och mig var det fullständigt kolsvart. Jag lade mig mitt över mittsträngen, hoppades på att det inte skulle komma någon bil och tog sikte på öppningen. Det var isande kallt i tunneln. När jag kom ut på andra sidan klappade mina tänder som kastanjetter. Jag stannade och tittade mig omkring. Vyerna härifrån var fantastiska. Jag tog några kort och höll tummarna för att resultatet inte skulle bli helt bortkastat.

Efter en stund kom jag ner till trädgränsen. Jag mötte några bilar och motorcyklar som var på väg upp. Längre ner körde jag förbi en skylt som indikerade 14% lutning, men nu gick det nerför, så lite lutning gjorde inget. Jag mötte ett stort mc-gäng. Killen som körde sist log brett och gjorde tummen-upp. Det kändes uppmuntrande. Nu letade sig solstrålarna också ner genom grenverket. Ny skylt - 16%.

Cirka en mil efter krönet blev vägen plötsligt bredare. Ett par serpentiner och så sträcktes vägen ut i en utförlöpa som mjukt följde bergets sida. Det var bara att krypa ihop och göra sig så liten som möjligt i motvinden.

Ett par kilometer längre ner såg jag någonting komma rusande emot mig, mitt i vägbanan. Det visade sig vara en hund och den såg inte särskilt glad ut. Den sprang bredvid mig, visade tänderna och skällde argt. Den verkade vara ute efter att bevaka sitt revir, vilket uppenbarligen omfattade såväl höger som vänster körfält. Jag skällde tillbaks, men det verkade inte bekomma



den. Efter en stund kom vi förbi en gård där den hade en kompis, som också började skälla. Jag började känna mig lite stressad. Just då fick vi möte av en bil. Hunden tvekade en bråkdels, jag petade i en tyngre växel och ryckte. Hunden orkade inte svara. Dagens första lyckade utbrytning.

Efter Gavia

När jag kom till Ponte di Legno började ett lätt regn att falla. Det var två mil kvar till Edolo. Under dessa två mil regnade det oavbrutet och regnet tilltog allt eftersom. Å andra sidan gick vägen utför hela tiden, så det gjorde inte så ont.

Väl framme i Edolo slutade regnet tvärt. Jag var snustorr från midjan och uppåt och dyngsur nedanför. Vattnet hade även runnit innanför damaskerna, men jag frös inte.

Sedan jag passerat Gavia, hade vägen gått utför hela tiden, så när som på en liten knix i Ponte di Legno. Det rörde sig sammanlagt om en utförlöpa på i runda slängar 3,5 mil med en fallhöjd på 1900 meter.

Efter Edolo gick vägen uppför i 15 kilometer mot Passo dell Aprica, som ligger på 1181 meters höjd. Efter Gavia märktes knappt den här stigningen och jag hade kört den här vägen med bil två dagar tidigare, så det kändes som mammas gata. Solen sken starkt nu och vägen torkade snabbt. Jag var framme i Aprica efter 81 kilometers cykling, vilket tagit 4 timmar och 4 minuter effektiv cykeltid. Det var dags för lunch.

Nerför Aprica

Jag såg fram emot nedfärden från Aprica. Efter två hårnålskurvor ut ur staden, går vägen längs bergssidan. Upp på höger sida reser sig berget och ner till vänster öppnar sig ett fantastiskt landskap. I princip rakt nedanför, på vänster sida så där 800 meter ner, ligger dalgången Valtellino. Dalen fortsätter så långt ögat når och bortanför reser sig bergen på nytt. Vägen går utför Monte Padrios trädklädda bergssida, åter igen i "långserpentin". Vägen följer mjukt bergets kontur flera kilometer i taget, en enstaka hårnålskurva och så fortsätter vägen längs berget åt andra hållet.



Trafiken var obefintlig den här tiden på dagen, mot slutet av siestan. Sikten genom kurvorna var god och hastighetsmätaren visade närmare 50 km/h på rakorna. Hela nedfärden var en fröjd!

Väl nere i Tresenda, 14 kilometer från Aprica, hade jag knappa 5 mil hem. Jag hade inte funderat så mycket kring sista biten, för under bilfärden tyckte jag inte att jag identifierat några tyngre backar. Faktum kvarstod; jag befann mig på cirka 400 meters höjd och skulle tillbaks upp till 1200 meter. Med vinden i ryggen kunde jag hålla hygglig fart, trots att det hela tiden gick segt uppför. Tidvis var det mycket segt.

Det har emellanåt hänt att jag fått något som liknar fartblindhet, fast det här fenomenet kanske skulle kallas höjdblindhet. Det har typiskt hänt när jag cyklat länge uppför och att lutningen efter ett slag har minskat, men att vägen trots allt har fortsatt uppåt.

Förloppet brukar börja med att hjärnan registrerar att det inte går uppför längre, så följaktligen tycker den att det går nedför. Hjärnan tycker att jag borde kunna trycka på mer, så jag petar in en tyngre växel och drar på. På hastighetsmätaren märks knappt någon skillnad, benen skriker av smärta och pulsmätaren skenar iväg. Och hjärnan fattar ingenting.

Detta fenomen uppträdde i trakten av Grosotto. Den här gången hade jag förmånen att cykla bredvid floden Adda, som flöt till höger om vägen. Jag kastade en blick på floden för att se åt vilket håll den flöt. Benen hade rätt och hjärnan hade fel. Hjärnan kände sig genast betydligt bättre till mods, utan att någonting egentligen hade förändrats.



Efter 12,5 mils cykling kom jag till den första av fyra tunnlar. En skylt sa att den var 1494 meter lång. Jag visste att den var bred och bra upplyst, så det var inget att tjafsa om, bara trampa på. Det visade sig att bilarna i sig inte utgjorde något problem, men att allt ljud förstärktes enormt i tunneln och det var ett fruktansvärt oväsen hela tiden. Det var ingen rolig cykling.

Väl igenom tunneln såg jag en mindre väg som löpte parallellt på höger sida. I en korsning stod några bybor och samspråkade. Det var bara att bege sig dit och fråga om vägen fortsatte ända bort till Bormio. Just som jag skulle till att fråga, såg jag skylten Bormio 13. Perfekt, inga fler tunnlar. Jag trampade vidare och kände mig oerhört lättad. Nu fick det gärna bli tio-procentiga stigningar, så länge jag slapp fler tunnlar.

Efter en stund körde jag förbi en enorm anläggning som verkade vara byggd för att leda bort smältvattnet på våren. Det var ett fascinerande bygge, om än inte speciellt vackert. Trots allt regn de senaste dagarna, plaskade det bara lite i botten av rännan. Jag stannade för att ta ett kort.

När jag skulle stoppa ner kameran såg jag en skylt längre bort - 10%. Jag såg hur vägen fortsatte uppför bortanför skylten. Jag omvärderade snabbt min tidigare tanke. Benen kändes inte längre riktigt lika fräscha som de hade gjort i morse. Men vad tusan.

Gamla vägen in till Bormio var mycket vacker. Kvällssolen lyste upp bergen i horisonten, berg som jag visste låg bortanför Bormio. Sista biten in till staden var nästan helt platt, så det var bara att ösa på.

När jag kom in i Bormio var jag nöjd. Ja, mycket nöjd till och med. 140 kilometer hade tagit 6 timmar och 35 minuter i sadeln, och jag hade tagit mig över Gavia.

Imorgon väntade Stelvio.

PASSO DELLO STELVIO

Mot Livigno

Frukosten var avklarad och nästa punkt på dagordningen var avfärd mot Stelvio. Min plan var att cykla från Bormio upp till Passo dello Stelvio, tillbaks samma väg och sedan fortsätta till Livigno, eller så långt som jag skulle ha ork till. Benen kändes en aning möra efter gårdagens tur, men det var något jag försökte hålla tankarna borta från det så gott det gick.

Jag tänkte inte göra samma oplanerade rivstart som dagen innan, så jag värmdde upp med några kilometer på plan mark först. Pulsen arbetade sig långsamt upp mot 140 och det kändes bra. Jag kom fram till huvudkorsningen i Bormio, nollställde måtarna och så bar det iväg.

Den första biten är det samma väg som när man åker till Livigno. Det är inte direkt någon mjukstart, utan vägen börjar slingra sig uppför berget innan man ens hunnit lämna staden. Efter två kilometer försvinner Stelvio-vägen i en U-sväng till höger. Man har då redan kommit en betydlig bit ovanför Bormio.

Strax efter svängen stod en skylt som sa att vägen upp till Stelvio var avstängd. För att understryka detta hade myndigheterna spänt upp ett band över höger körfält. Det var bara att köra runt hela konstruktionen och fortsätta uppåt.

Över bergen in bland träden

Jag hade inte ens kört 3 kilometer, men det kändes redan trögt. Jag gick ner på 30/21. Pulsen låg stabil på 166 och farten kring 11 - 12 km/h. Det kändes lite tidigt för ett så defensivt tempo, men det var inte mycket jag kunde göra om jag inte skulle spränga mig.

Vägen var bred och slät och gick genom skogsklädd terräng. Efter 4 kilometer åkte jag över en liten bro, genom en kort tunnel uthuggen ur berget och möttes av en ny skylt. Myndigheterna envisades med att vägen var avstängd. Jag hade dock mött några bilar, så den kunde inte vara avstängd hela vägen. Jag rundade även den här skylten, rundade en krök och möttes av en enastående syn.

På andra sidan en ravin reste sig bergen majestätiskt. En hög, lodrät bergvägg på andra sidan dalen skulle följa vägen en bra bit framöver.

Vägen fortsatte uppför. Den såg så oförarglig ut, bred och nyasfalterad, men den höll på att suga musten ur mig. Jag höll samma tempo, men pulsen hade ökat något. Det var i det närmaste molnfritt, men solen stod ännu inte så högt, så mesta tiden körde jag i skugga.



Efter avtaget från Livigno-vägen fram till 5-kilometer-passeringen hade jag kört på samma utväxling. Nu planade vägen ut och jag kunde pusta ut lite. Jag kunde till och med växla upp till 42-klingan. Efter en kilometers något planare cykling hade pulsen kommit ner och jag gjorde nästan 20 knyck. Men säg den lycka som varar för evigt. En sväng, en skylt med texten 4 tornanti och så var det bara att växla ner och ställa sig upp. Det var ju klart, om vägen skall hålla 7% lutning i snitt och en kilometer är ganska plan, så måste detta kompenseras på något sätt.

Serpentinerna var branta, men ganska snart avklarade då de inte var så många. Nu kunde jag se vägen flera kilometer framför mig.

Uppåt längs bergets sida

Vägen löpte nu längs bergssidan med dalen nedanför till vänster och den lodräta bergväggen på andra sidan dalen. Långt framför mig avslutades dalen abrupt, då dalgången gick ihop och ett bergsmassiv tornade upp sig i dess ställe. Jag antog att det var Ortles-massivet. Där övergick vägen från att följa bergssidan till att klättra i serpentinerna uppför massivet. Men det var många kilometer bort.

Efter 7,5 kilometer kom jag fram till den första av ett halvduzin tunnlar, eller rättare sagt, en blandning mellan tunnel och galleri. Den här första var mestadels tunnel, med stora gluggar uthuggna på vänster sida ut mot dalen. Det märktes att den var gammal. Vattnet flödade över den smala körbanan, det var mörkt, kallt och överallt droppade det vatten från taket. På något sätt hade den ändå sin charm. I grunden var det ett gediget hantverk. Den var inte speciellt lång och snart fortsatte klättringen i det fria.

Efter ytterligare en kilometer kom jag fram till nästa tunnel. Den var av modernare snitt och inte lika mörk. Gallerierna låg nu i tätt följd och de verkade vara nyare ju högre upp man kom. Efter den sista blev vägen rakare och på höger sida låg något som mest liknade en liten provisorisk byggarbetsplats.

Uppför serpentinerna

Jag hade nu kommit halvvägs upp till Stelvio och hoppades att andra halvan inte skulle vara värre än den första. Som svar på tal reste sig ett brant parti framför mig. Det var övergången mellan vägen som löpte längs bergets sida och serpentinerna framför mig. Jag ställde mig upp på 30/21. Efter en stund var pulsen uppe på 176. Hastighetsmätaren visade 8 km/h. Plötsligt spann bakhjulet loss. Jag satte mig snabbt och växlade ner till 30/23. Hjärtat slog några bonusslag.

Jag körde förbi en ny skylt - 14 tornanti. Here we go again. Det kändes ändå som en befrielse efter "väggen" innan. Det var helt vanliga, ordinära serpentinerna. De var bara väldigt många.

Någon kilometer efter skylten kom jag fram till ett rifugio. En skylt sa att de serverade kaffe. Skulle jag stanna och ta en paus? Det kändes onekligen frestande. Nej, jag skulle försöka ta berget i ett svep. Jag tryckte på uppför.

Några serpentinerna ovanför mig såg jag att flera bilar stod parkerade på rad längs vägkanten. Jag antog att det var en utsiktsplats och trampade vidare. När jag kom ut ur hårnålen så jag kunde se bilarna, förstod jag anledningen till de två skyltarna jag sett längre ner längs vägen. Vägen hade rasat och var helt oframkomlig.

Ovanpå stenhögen stod en grävska och skyfflade bort stenarna, så gott det nu gick. Efter en liten stund kom en lastbil backandes upp för serpentinerna och körde upp på stenhögen. Grävskan fyllde den i ett nafs och lastbilen körde ner. Det syntes inte en tillstymmelse till förändring av stenhögens storlek.

Så fort lastbilen försvunnit, slängde jag upp cykeln på axeln och försökte få ögonkontakt med grävskaens förare. Våra blickar möttes, han nickade bifallande och jag sprang över stenraset. Det var inte mer än 50 meter brett.

Stoppet hade dock medfört att jag stelnat till och mitt högra knä började ge sig till känna. Inget ovanligt, men lika ovälkommet varje gång. Det gällde att komma iväg snabbt.



Över högplatån

Stoppet hade skett 13 kilometer från Bormio och efter ytterligare en kilometer var serpentinererna avklarade. Vägen ändrade nu åter igen karaktär. Helt plötsligt cyklade jag på en högplatå, som i sig var en bred dalgång mellan två bergssidor. Vägen gick långsamt uppför, längs en fjällbäck som flöt fram på höger sida. Kor betade bredvid vägbanan och några av korna föredrog att gå på vägen istället för i gräset.

Jag kunde nu lägga i 42:an, vilket var andra gången sedan starten i morse. Vägen fortsatte i en vid högersväng i ett par kilometer och med vinden i ryggen kändes det riktigt bra.

Men, men, så började serpentinererna igen. Den här gången var det inte vanliga serpentiner, utan vägen gick där naturen tillät den, under förutsättning att den skulle uppåt. Det var lite som att ha asfalterat berg-och-dal-banan på Liseberg, fast bara berg och ingen dal.

Schweiz till vänster

Efter 18 kilometer passerade jag avfarten till schweiziska gränsen. Jag hade förväntat mig en ganska avspänd gränspostering, men vid en kort anblick såg den rätt så seriös ut med bommar och gränsvakter. I det här läget brydde jag mig ganska lite om gränsposteringen och jag fortsatte trampa uppför. Drygt 3 kilometer kvar nu.

Jag såg det som jag antog var målet högt uppe på en höjd. Det var ett stort hus, som trots sin höga position låg i en dalgång mellan två bergstoppar.

Högerknät började höra av sig allt oftare och jag började dessutom frysa. Jag var rejält svettig på ryggen och befann mig trots allt på 2700 meters höjd. Sista biten upp till passet gick mest på grund av att jag inte såg så många andra alternativ. Men vilken befriande känsla det var att komma upp. Underbart!

Passo dello Stelvio

Det visade sig att huset jag sett var ett av många hotell som låg uppe på passet. Det var som en liten skidort. Längs vägens vänstra sida låg ett tiotal turistbutiker vägg i vägg. Bland annat hade Gustavo Thöni och Deborah Compagnoni sina boutiques där. Naturligtvis fanns också ett minnesmärke tillägnat Fausto Coppi.





Jag mötte två italienska cyklister som kommit upp från andra hållet. Vi log brett mot varandra. Snart började vi samspråka på en blandning av engelska, italienska och teckenspråk. De undrade om jag kom från Bormio och om det gick att ta sig ner den vägen. Jag försökte förklara att det var 9 kilometer till raset, men att det gick att bära cykeln över det.

En av killarna undrade hur lång tid det hade tagit mig att komma upp från Bormio. Jag stegade fram min cykeldator. 21,5 kilometer hade tagit 1 timme och 49 minuter. Han grimaserade och sedan ruskade han på huvudet och skrattade. Jag hade slagit hans tid med en minut. Bortsett från att det var en försumbar skillnad, så kändes det väldigt bra just då.

Utsikten på andra sidan krönet, mot nordost, var den häftigaste jag sett på hela dagen. Stelvio stupar ännu brantare på den här sidan och bortanför den smala dalen reste sig en vägg av berg. Jag gick bort till kanten för att ta några kort.



Det blåste hårt och jag frös. Nu var det dags för en *caffè latte*. Det skulle inte bli någon tur till Livigno idag. Faktum var att jag inte skulle ta ett enda tramptag till på hela dagen. Efter kaffet skulle jag vända om cykeln och rulla tillbaks de sista 22 kilometrarna till hotellet.